

ÅRSPLAN FOR GRATANGEN BARNEHAGE

2016

DEL I

DEL I

Innledning

- 1) Pedagogisk grunnsyn
- 2) Hva legger vi vekt på i arbeidet med barna?
 - Omsorg
 - Sosial kompetanse
 - Voksenrollen
 - Språk
 - Lek
- 3) Barns rett til medvirkning
- 4) Fagområdene
- 5) Primærkontakt
- 6) Foreldreråd
- 7) Samarbeidsutvalg
- 8) Andre samarbeidspartnere

Innledning

Alle barnehager er gjennom Lov om barnehager pålagt å utarbeide en plan som synliggjør det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Dette arbeidet tar utgangspunkt i barnehageloven og i rammeplanen.

Vår årsplan er delt inn i to deler der del 1 sier noe om vårt pedagogiske grunnsyn og hva vi vektlegger i det daglige arbeidet med barna. I del 2 går vi mer konkret inn på avdelingene og sier noe om hvordan de er organisert og hvordan det jobbes med bl.a.

Loven

§ 1 Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

§ 2. Barnehagens innhold

- Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.
- Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.
- Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.
- Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.
- Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.
- Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Departementet fastsetter en rammeplan for barnehagen. Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

Rammeplanen

Rammeplanen gir styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Den gir informasjon til foreldre, eier og tilsynsmyndighet,

Barnehagens innhold skal bygge på et helhetlig læringssyn hvor omsorg, lek og læring er sentrale deler. I tillegg er sosial og språklig kompetanse samt sju fagområder viktige deler av barnehagens læringsmiljø.

Planen fremhever viktigheten av de voksnes holdninger, kunnskaper og ferdigheter til å møte, forstå og oppdra barn til aktiv deltakelse i et demokratisk samfunn.

Årsplanen er retningsgivende for hvordan avdelingene vil jobbe konkret med målsettingene ut fra gruppas sammensetning og behov. Dette synliggjøres til dere i form av periodeplaner.

Janne Ryslett
styrer/enhetsleder

1) PEDAGOGISK GRUNNSYN

Personalet har jobbet med å sette ord på sitt pedagogiske grunnsyn. Vi konkluderer arbeidet på følgende måte:

Arv og miljø danner grunnlaget for menneskets personlighetsutvikling med miljøet som den viktigste faktoren.

Barnet er i utgangspunktet aktivt og trenger voksne som er anerkjennende, engasjerte nysgjerrige og interesserte i dem og i det de er opptatt av.

Rammeplanens grunnleggende utgangspunkt er:

Utvikling er en kontinuerlig prosess som har sin drivkraft i samspillet mellom barnet og omgivelsene. Barn lærer gjennom alt de opplever og erfarer. De lærer gjennom de sanseintrykk de får og gjennom egne handlinger med ting i omgivelsene, og de lærer gjennom direkte samspill og iakttagelse av andre barn og voksne.

Med utgangspunkt i et slikt syn på utvikling får det omgivelsene viser og gjør mot barnet stor innflytelse. Det som dominerer i hverdagen kommer også til å dominere i den kunnskap og forståelse som barnet utvikler.

Vi skiller gjerne mellom formell (organisert ramme der hensikten med aktiviteten er åpenbar) og uformell læring. Den uformelle læringen skjer spontant og er knyttet til mer umiddelbar og ikke planlagt "her-og-nå-situasjon". Samspillet mellom barna og mellom barn og voksne i rutinesituasjoner og lek er sentrale i denne sammenhengen.

Voksenrollen handler om å være gode modeller og å være barnas veiledere og rådgivere. Vi skal formidle gode holdninger som toleranse, respekt og anerkjennelse. Som voksne må vi være tydelige og forutsigbare.

Vi skal stimulere barns nysgjerrighet og møte deres vitebegjær med entusiasme.

Vi skal være tilstede både bokstavelig og i overført betydning og se hvert enkelt barn.

I oppdragelsen er sosialiseringen og individualiseringen det viktigste. Vi må lære barn å bli sosialt kompetente dvs. at de kan omgås hverandre på en ok måte,

For å få det til må barnet ha en god selvfølelse, selvrespekt samt respekt for andre mennesker og omgivelsene. Hvordan barn ser på seg selv farges av hvordan omgivelsene oppfatter dem. Å møte alle barn med anerkjennelse blir et av våre viktigste oppgaver.

Som voksne må vi gi dem trygghet, muligheter til å mestre og grunn til å like seg selv.

Barndommen er ikke bare en "stasjon" på veien til å bli voksen. Den har egenverdi og det er vår oppgave å gjøre vårt ytterste til at alle barn får en best mulig barndom.

2) HVA VIL VI LEGGE VEKT PÅ I ARBEIDET MED BARN?

Mye av den direkte kontakten mellom barn og voksen utspilles i hverdagssituasjonene. Her formidler vi kulturens skikk og bruk, vaner og vurderinger. Disse situasjonene spiller en avgjørende rolle for hvilken oppfatning barn får av seg selv i forhold til andre og hvilke mønstre for samspill de tilegner seg.

I hele førskolealder fortsetter de direkte omsorgsinnslagene i løpet av dagen å bety mye. Praktisk hjelp, trøst, oppmuntring og beskyttelse fra de voksnes side forteller det enkelte barn at den voksne ser det og er oppmerksomt til stede. Slik grunnfestes opplevelsen av trygghet i hverdagen utenfor hjemmet.

A) Omsorg

Omsorgsarbeidet i barnehagen skal kjennetegnes av nærhet, varme og innlevelse. Den voksne må se barnets behov og ønsker.

Omsorg og læring går hand i hand. Kvaliteten på samspillet mellom barn og voksne og mellom barna er avgjørende på kvaliteten på læringen. På den annen side ligger det mye god omsorg i læring.

- # Barn har rett til omsorg og skal møtes med omsorg
- # Barns uttrykk skal bli møtt med åpenhet, de skal bli hørt, sett og respektert

B) Sosial kompetanse

Rammeplanen slår fast at en av våre viktigste oppgaver er å fremme barnas basiskompetanse.

Med det menes utvikling av sosial handlingsdyktighet (dvs. å kunne omgås hverandre på en ålreit måte) og utvikling av språk og kommunikasjonsevne i vid forstand.

Dette gjøres best ved å lære ferdigheter gjennom konkrete hendelser i hverdagslivet.

Sosialisering og individualisering skjer samtidig i det sosiale samspillet i barnas nære omgivelser. De knytter forbindelser med andre samtidig som de utvikler selvoppfatning og en sosial identitet.

I samspillsituasjonene lærer barna :

- ✧ *å uttrykke seg på ulike måter*
- ✧ *at andre kan oppfatte ting annerledes enn dem selv*
- ✧ *ta og opprettholde kontakt med andre*
- ✧ *følge enkle regler i samspill*
- ✧ *vise omsorg*

"Å forholde seg til andre er kanskje det mest vesentlige barnet lærer i barndommen"

C) Voksenrollen

Omsorgsfulle voksne som med åpent sinn forsøker å sette seg inn i barnets tenkemåte og anerkjenner deres spørsmål er av aller største viktighet. Voksne må ha vilje og kunnskap til å snakke med og svare barna gjennomtenkt, forståelig og presist og på en måte som leder til flere spørsmål.

Viktig oppgave for barnehagen er å oppmuntre til prososiale holdninger og handlinger. Dette må innlæres, det er ikke medfødt. Det er nødvendig med bevisst holdnings- og oppdragsarbeid. Verdiformidlingen i barnehagen er en motpol til negative sosiale handlinger som avvisning, mobbing og vold som er viktige utfordringer som barnehagen står overfor.

Den ideelle måten å nærme seg den sosiale oppdragelsen på er verken gjennom autoritær oppdragelse eller fri vekst, men gjennom handlinger og samtaler mellom barn og voksne der forholdet preges av innlevelse og anerkjennelse av barn.

D) Språk

Førskolealder er den viktigste periode for utvikling av talespråket. I barnehagen må barn få varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenking og som uttrykk for seg selv. Å utvikle språket er en av barnehagens aller viktigste oppgaver fordi språket er intimt forbundet med intellektuell, sosial og følelsesmessig utvikling. En vesentlig del av det språklige samspillet foregår i de uformelle læringssituasjonene i hverdagslivet, i leken. De voksnes aktive utnyttning av alle muligheter for samtale, forklaringer, sang, lek i forbindelse med frie samværsformer, omsorg og pleie er grunnleggende for barnas tidlige språk- og begrepsutvikling.

I tillegg til språkstimulering i alle uformelle læringssituasjoner jobber vi i tillegg med språkutvikling i mer formelle læringssituasjoner. (Se avdelingenes planer)

E) Lek

Hva er lek?

Man kan si veldig mye om hva lek er ut fra hvilket perspektiv vi ser den fra. Vi ser leken ut fra et samspillperspektiv og definerer den derfor slik:

- ✕ Lek er morsomt og lystbetont
- ✕ Den har ingen ytre mål
- ✕ Den er spontan og frivillig
- ✕ Leken engasjerer den som leker aktivt på en eller annen måte
- ✕ Den er «på-likksom», utenfor virkelighetens verden.

3) BARNES RETT TIL MEDVIRKNING

I barnehagelovens § 3 står det om barns rett til medvirkning.

"Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet."

I barnehagens daglige liv får vi barns medvirkning best frem ved å være anerkjennende voksne.

Personalet vil ha fokus på hva det enkelte barnet liker og er opptatt av - dette gjelder også for de som er tilbakeholdne, eller ikke har utviklet verbalspråket. Vi må se og lytte til det enkelte barn, og ta vare på og videreutvikle deres utspill. Hvis dette medfører endring i planer som er lagt, skal vi være åpne for det. Ved å gi tid og rom for dialog med barna håper vi å få frem deres ønsker og behov, slik at de får større innvirkning på sin egen hverdag.

4) FAGOMRÅDENE

Rammeplanen har fastsatt sju fagområder som barnehagen skal arbeide ut fra. Disse områdene vil som oftest gå over i hverandre i alt vi gjør i barnehagen. Har vi et temaopplegg, så vil ofte flere områder være representert. Det samme gjelder i de daglige hverdagsaktivitetene, og når vi er på tur.

Gjennom årets satsingsområde vil vi trekke inn fagområdene i de temaene vi jobber med på forskjellige måter. Nedenfor får dere eksempler på hva slags innhold og aktiviteter vi vil formidle innenfor de ulike fagområdene.

Kommunikasjon, språk og tekst

- Samtale, lytte og observere
- Utvikle begrepsforståelse og ordforråd
- Bruke språket til å uttrykke følelser, løse konflikter, skape positive relasjoner
- Sanger, rim, regler
- Bli kjent med bøker, fortellinger, bilder, media
- Lytte til språkets rytme og lyder, høre ulike språk
- Bli fortrolig med bokstaver og tall (Navnet mitt - hvor mange år er jeg)

Kropp, bevegelse og helse

- Fysisk aktivitet, lek og uteliv i naturen til alle årstider.
- Bevegelsesleker
- Kunnskap om kroppen og forståelse for gode vaner og sunt kosthold
- Utvikle forståelse for egen og andres kropp, og ha respekt for at alle er forskjellige
- Kroppslig mestring gir positiv selvoppfatning

Kunst, kultur og kreativitet

- Ulike formingsaktiviteter
- «Skrotnisseprosjektet»
- Musikk, dans
- Dramatisering/eventyr
- Museumsbesøk
- Møte kunstner/galleribesøk
- Kulturminner i Gratangen/ la barna bli kjent med noen av disse

Natur, miljø og teknikk

- Benytte nærmiljøet til turer, iaktta og lære om dyr, fugler, fisker, planter
- Høste av naturen, innsikt i hvor matvarene kommer fra, lage sunn mat
- Årstidenes gang, vær, lys, mørketid, sol, måne, stjerner og planeter.
- Lære å ta vare på natur og miljø
- Stimulere til å bruke kropp og sanser for gode opplevelser i naturen.
- Erfare hvordan teknikk brukes i lek og hverdagsliv
-

Etikk, religion og filosofi

- Vennskap, hvordan skal vi være mot hverandre
- Sette av tid til undring, samtale og fortelling.
- De voksne møter barnas spørsmål og undring med alvor og respekt
- «Hjertebarn» - fremme toleranse og forståelse for hverandre
- Veilede i konflikthåndtering
- Markere tradisjoner og høytider(f.eks. kirkebesøk før jul)

Nærmiljø og samfunn

- Bruke å bli kjent i nærmiljøet, men også gi barna anledning til å bli kjent med andre områder i Gratangen gjennom utflukter, fortelling, bilder og møter med mennesker.
- Bli kjent med samisk kultur.
- Solidaritetsarbeid - FORUT s barneaksjon.

Antall, rom og form

- Leker og aktiviteter der vi bruker antall, mengde, størrelse, form
- Spille spill
- Bake, lage mat med måling, veiing, telling
- Ordne ting i grupper, sortere, sammenligne
- Gi barna erfaring med design ved og utforske og skape ulike former og mønster
- Orienter seg, hvor er vi?

5) PRIMÆRKONTAKT

En primærkontakt skal ta seg spesielt av barnet den første tiden i barnehagen, så langt det er mulig. Primærkontakten skal også støtte og veilede foreldre i tilvenningsperioden. Barnets primærkontakt skal være den trygge basen barnet har i sin nye hverdag i barnehagen, og gjøre overgangen tryggest mulig for sine kontaktbarn.

6) FORELDRERÅD

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg. Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Er det i forskrift etter § 15 satt maksimalgrense for foreldrebetaling, kan bare foreldrerådet samtykke i foreldrebetaling ut over dette.

7) SAMARBEIDSUTVALG

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene. Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

8) ANDRE SAMARBEIDSPARTNERE

Barnehagen samarbeider med ulike hjelpeinstanser og tjenester alt etter hvilket behov man har. Dersom vi bekymrer oss for et barn har vi rutiner som sikrer at dette blir fulgt opp og at barnet gjennom tidlig tiltak får den hjelp som er nødvendig. Dette skjer i samarbeid med foreldrene.

- PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste)
- Astafjord barnevernstjeneste
- Gratangen helsestasjon

Vi kan også samarbeide med andre instanser alt etter behov. Det kan være forskjellige behov fra år til år.

